

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust.1 pkt 1 i pkt 3 art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust.1, art. 13 pkt 4, art. 18 ust. 8, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn zm.) oraz art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.), art. 104 ust. 1, art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149) stwierdził, że M. O., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r.

Podstawa wymiaru składek wynosi:

- za grudzień 2011 r.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe: 2 015, 40 zł

Ubezpieczenie wypadkowe: 2 015,40 zł

Ubezpieczenie zdrowotne: 2 704, 31 zł

Fundusz Pracy: 2 015, 40 zł

- za styczeń 2012 r.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie wypadkowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie zdrowotne: 2 828, 31 zł

Fundusz Pracy: 2 115, 60 zł

- za marzec 2012 r.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie wypadkowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie zdrowotne: 2 828, 31 zł

Fundusz Pracy: 2 115, 60 zł

- za kwiecień 2012 r.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie wypadkowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie zdrowotne: 2 828, 31 zł

Fundusz Pracy: 2 115, 60 zł

- za czerwiec 2012 r.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie wypadkowe: 2 115, 60 zł

Ubezpieczenie zdrowotne: 2 828, 31 zł

Fundusz Pracy: 2 115, 60 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni od dnia 8 lutego 1999 r. do dnia 30 listopada 2011 r. podlegała ubezpieczeniu jako pracownik zgłoszony przez płatnika składek (...) S.A. z siedzibą w W. NIP: (...). Od grudnia 2012 r. natomiast wnioskodawczyni podlega ubezpieczeniu, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

(decyzja k. 54-56 akt ZUS)

W dniu 6 lipca 2016 r. M. O. złożyła odwołanie od powyższej decyzji z żądaniem zwrotu naliczonych i odprowadzonych nieprawidłowo składek za okresy:

- grudzień 2011 r. – podstawa wymiaru 34401, 96 zł,
- styczeń 2012 r. – podstawa wymiaru 5970, 00 zł,
- marzec 2012 r. – postawa wymiaru 5041, 39 zł,
- kwiecień 2012 r. – podstawa wymiaru 3990, 00 zł,
- czerwiec 2012 r. – podstawa wymiaru 2346, 18 zł

i przeksięgowania powyższych na poczet naliczonych przez ZUS składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, iż podstawą takiej interpretacji jest uznanie przez ZUS, że ww. wypłaty dotyczyły czynności wykonywanych nie w ramach stosunku pracy, a w ramach działalności gospodarczej, z którego to tytułu winny być oskładkowane.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc tożsame argumenty, co w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. O. z wykształcenia jest technikiem odzieżowym.

(bezsporne)

Od dnia 13 grudnia 1999 r. wnioskodawczyni prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie działalności agentów i (...) NIP: (...).

(wypis z (...) k. 37 akt ZUS)

W okresie od dnia 8 lutego 1999 r. do dnia 30 listopada 2011 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę i podlegała ubezpieczeniu, jako pracownik zgłoszony przez płatnika składek (...) S.A. z siedzibą w W. NIP: (...) na

stanowisku przedstawiciel handlowy. Stosunek pracy ustał na mocy porozumienia stron w trybie art. 30§1 pkt 1 kp z dniem 30 listopada 2011 roku.

(świadcstwo pracy - k. 57 w kopercie akta osobowe; pismo k 56)

Płatnik składek (...) S.A. złożył za wnioskodawczynię imienne raporty miesięczne o należnych składkach za miesiące od lutego 1999 r. do listopada 2011 r. z kodem tytułu ubezpieczenia pracownik. Za miesiące od grudnia 2011 r. do stycznia 2013 r. złożono za wnioskodawczynię raporty imienne miesięczne z kodem 3000 00 – osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczenia.

(bezsporne)

W miesiącach grudzień 2011 r., styczeń, marzec, kwiecień, czerwiec 2012 r. wnioskodawczyni otrzymała od byłego pracodawcy (...) S.A. wynagrodzenie za wcześniejszy okres pracy, gdzie obowiązywał prowizyjny system wynagrodzeń, w związku, z czym wypłaty były dokonywane w późniejszych okresach rozliczeniowych.

(bezsporne, pismo wnioskodawczyni – k. 14)

W dniu 9 grudnia 2011 r. wnioskodawczyni złożyła do organu rentowego dokumenty „Zgłoszenie korekty okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i/lub ubezpieczeniu zdrowotnemu”.

(korekty – k. 38 – 46 akt ZUS)

Pismem z dnia 19 lutego 2016 r. organ rentowy poinformował wnioskodawczynię, w wyniku złożenia przez nią dokumentów „Zgłoszenie korekty okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i/lub ubezpieczeniu zdrowotnemu”, o zaistniałych nieprawidłowościach i prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym w sprawie obowiązku podlegania ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

(pismo – k. 50 akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. O., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r. i wskazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za grudzień 2011 r., za styczeń 2012 r., za marzec 2012 r., za kwiecień 2012 r. i za czerwiec 2012 r.

(decyzja k. 54-56 akt ZUS)

Sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw rachunkowości na okoliczność: jaką wysokość składek winna uiścić ubezpieczona oraz płatnik składek, jaką wysokość składek uiściła ubezpieczona oraz płatnik składek, jaka była podstawa wymiaru składek w spornych miesiącach, gdyż okoliczności wskazane we wniosku znacznie wykraczały poza przedmiot niniejszego postępowania. Nadto pełnomocnik skarżącej powyższym chciał udowodnić, że były pracodawca odprowadził składki wyższe niż te, które winna odprowadzić odwołująca się. Powyższe pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest podleganie bądź też nie wnioskodawczyni obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w spornych miesiącach, a konsekwencją takiego ustalenia jest określenie podstawy wymiaru składek. Ewentualne przeksięgowanie składek, o które wносиła ubezpieczona, nie było przedmiotem spornej decyzji, bo też organ rentowy nie otrzymał takiego wniosku. Z kolei kwestia czy opłacone przez byłego pracodawcę składki były wyższe, pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. Z tych samych przyczyn Sąd oddalił wniosek pełnomocnika skarżącej o zwrócenie się do byłego pracodawcy o podanie wysokości zarobków odwołującej, odprowadzonych składek, dowodów ich opłat na okoliczność podlegania przez wnioskodawczynię obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu do 30 czerwca 2012 roku z tytułu zawartego stosunku pracy. Dodatkowo wskazany

wniosek był zbędny, gdyż bezsporne okazało się między stronami, że umowa o pracę została rozwiązana z dniem 30 listopada 2011 roku, co potwierdziła sama odwołująca oraz jej pracodawca.

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów oraz wyjaśnień wnioskodawczynie na okoliczność podlegania przez nią ubezpieczeniom.

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę w całości, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy wnioskodawczynie M. O. od 1 grudnia 2011 r. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. O. w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie zasługuje na uwzględnienie i powoduje oddalenie odwołania.

W przedmiotowej sprawie stan faktyczny był bezsporny. Spornym była jedynie interpretacja przepisów prawa. Wnioskodawczynie uznaje bowiem, że otrzymując wynagrodzenie od byłego pracodawcy w miesiącach grudzień 2011 r. styczeń, marzec, kwiecień, czerwiec 2012 r. po zakończeniu stosunku pracy i jednocześnie prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, jak również nie miała obowiązku odprowadzania z tego tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż składki opłacił jej były pracodawca.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd rozpatruje odwołania od decyzji organów rentowych. A zatem zadaniem sądu jest badanie prawidłowości wydanej decyzji. Czyli Sąd rozpatruje sprawę w granicach decyzji i tylko w zakresie materii jakiej dana decyzja dotyczy, gdyż „granice kognicji Sądu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wyznacza treść decyzji od której zostało wniesione odwołanie” – jak słusznie podkreślił Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie VIII U 263/06 (III AUa 1276/06).

Sądy nie działają w zastępstwie organu rentowego i rozstrzygnięcie sądowe odnosi się zawsze do przedmiotu decyzji, a zatem nie ustala kwestii ponad jej treść. Postępowanie sądowe ma bowiem jedynie charakter odwoławczy, sprawdzający i weryfikujący, w granicach wydanej decyzji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 maja 2014 r. sygn. III AUa 1361/13, opubl. Legalis Numer 992725; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2013 r. sygn. II UK 419/12, opubl. Legalis Numer 742643).

W przedmiotowej sprawie, Sąd oceniając prawidłowość decyzji, ocenił jedynie czy M. O., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r. oraz czy wskazane podstawy wymiaru składek za sporne miesiące są prawidłowe. Nie było możliwym zajęcie się przez Sąd żądaniem skarżącej dotyczącym „zwrotu naliczonych i odprowadzonych składek za okresy grudzień 2011 r., styczeń 2012 r., marzec 2012 r., kwiecień 2012 r., czerwiec 2012 r. i przeksięgowania powyższych na poczet naliczonych przez ZUS składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej”, gdyż powyższe nie było przedmiotem orzekania przez organ rentowy w spornej decyzji.

Należy na wstępie wskazać definicję działalności gospodarczej zawartą w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.). Działalnością gospodarczą w rozumieniu tej ustawy jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Bezspornym jest, że wnioskodawczynie w niniejszej sprawie prowadziła działalność gospodarczą w spornym okresie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym,

wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Okres podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom określa przepis art. 13 pkt 4 zgodnie, z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.), osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Z kolei obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy wynika wprost z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149).

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i nie posiadająca innego tytułu do ubezpieczenia, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowemu, wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W okresie do dnia 30 listopada 2011 roku skarżąca, pomimo prowadzenia działalności gospodarczej, nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, gdyż jednocześnie była zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 8 lutego 1999 r. do dnia 30 listopada 2011 r. w (...) S.A. z siedzibą w W.. W tym czasie podlegała ubezpieczeniu jako pracownik zgłoszony przez płatnika składek. Powyższe nie było kwestionowane przez odwołującą. Potwierdziła ona w toku postępowania, że umowa o pracę rozwiązała się z dniem 30 listopada 2011 roku. (...) S.A. wskazało na rozwiązanie umowy z wnioskodawczynią z tym dniem. Jednocześnie wnioskodawczyni potwierdziła, że prowadzi działalność gospodarczą w stanie czynnym od dnia 13 grudnia 1999 r. i nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności.

M. O. w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i jednoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej miała zbieg tytułów do ubezpieczeń, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o SUS podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jako pracownik oraz na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 Ustawy o SUS, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Zbieg tytułów do ubezpieczeń społecznych rozstrzyga art. 9 ustawy o SUS.

Na mocy art. 9 ust. 1 ustawy osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 10, 18a, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy (...) Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

A zatem w sposób jak najbardziej prawidłowy, w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, skarżąca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jedynie z tytułu zawartej umowy o pracę, jako pracownik. Jednakże z dniem 30 listopada 2011 roku stosunek pracy został rozwiązany i poczynając od dnia 1 grudnia 2011 roku odwołująca nie mogła już podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, gdyż takiego zatrudnienia już nie było. Tym samym jedynym jej tytułem do ubezpieczenia pozostała prowadzona przez nią działalność gospodarcza.

Z tych względów organ rentowy, w sposób jak najbardziej prawidłowy uznał w spornej decyzji, że M. O., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2011 r.

ZUS w spornej decyzji dokonał również prawidłowego określenia podstawy wymiaru składek za sporne miesiące.

Stosownie do art. 18 ust. 8 ustawy o SUS podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Zgodnie zaś z art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.), podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Na mocy zaś art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149) składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne.

Podstawy wymiaru składek, jakie określił w spornej decyzji ZUS nie były kwestionowane przez wnioskodawczynię. Wskazywała ona jedynie, że według niej skoro wypłacano jej w spornych miesiącach wynagrodzenie wyższe od minimalnego wynagrodzenia, to nie powinna ona podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w tych miesiącach, a z tytułu zatrudnienia pracowniczego.

Wydaje się, że skarżąca myli dwie kwestie. Posiadanie tytułu prawnego do podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w postaci stosunku pracy, z wypłatą wynagrodzenia w późniejszym terminie, za wcześniejszy okres zatrudnienia, które nie powoduje powstania żadnego tytułu do ubezpieczenia.

Zgodnie z treścią art. 9 ust. 1a. ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy (...) w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (dot. wynagrodzenia minimalnego), podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Powyższy przepis dotyczy jedynie sytuacji zbiegu tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, czyli takiej jaką miała skarżąca przed rozwiązaniem stosunku pracy, kiedy to była pracownikiem, a jednocześnie osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Natomiast od dnia 1 grudnia 2011 roku, od kiedy to wnioskodawczyni nie posiada już innego tytułu do ubezpieczenia poza prowadzoną przez siebie działalnością, powyższy przepis nie ma zastosowania. Wynagrodzenie za okres zatrudnienia do 30 listopada 2011 roku, wypłacone w terminie późniejszym, nie powoduje bowiem powstania stosunku stanowiącego podstawę do podlegania ubezpieczeniom społecznym. Jest to jedynie wynagrodzenie wypłacone po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia, ale za okres wcześniejszy do dnia 30 listopada 2011 roku. Po tym dniu skarżąca już nie była zatrudniona na podstawie umowy o pracę, zaś sama wypłata wynagrodzenia za okres wcześniejszy żadnego tytułu do ubezpieczeń nie rodzi.

Tym samym decyzja organu rentowego w zakresie dokonanego ustalenia podlegania ubezpieczeniu, jak i wskazanej wysokości podstawy wymiaru składek, jest jak najbardziej prawidłowa.

Nie było możliwym w niniejszej sprawie zajęcie się przez Sąd żądaniem skarżącej dotyczącym „zwrotu naliczonych i odprowadzonych składek za okresy grudzień 2011 r., styczeń 2012 r., marzec 2012 r., kwiecień 2012 r., czerwiec 2012 r. i przeksięgowania powyższych na poczet naliczonych przez ZUS składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej”, gdyż powyższe nie było przedmiotem orzekania przez organ rentowy w spornej decyzji. Wnioskodawczyni, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, winna w pierwszej kolejności złożyć taki

wniosek do organu rentowego, który w tym zakresie wyda stosowną decyzję, od której będzie przysługiwało odwołanie do sądu.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., w punkcie 1 oddalił odwołanie M. O., jako niezasadne, potwierdzając tym samym prawidłowość decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 13 czerwca 2016 roku.

W punkcie 2 Sąd orzekł, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., o kosztach zastępstwa procesowego zasądzając je od skarżącej na rzecz organu rentowego. O wysokości kosztów zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie § 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym do dnia 27 października 2016 roku (data wpływu sprawy do Sądu to lipiec 2016 roku), zasądzając je - stosownie do wskazanej i bezspornej wartości przedmiotu sporu (tj. 3692,26 zł – k 31) - w kwocie 1200 zł.

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania dobrodziejstwa art. 102 k.p.c. Przede wszystkim należy zauważyć, że pełnomocnik skarżącej – będący profesjonalistą - wnosząc o nieobciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego, nie wskazał żadnych okoliczności, które przemawiałyby na możliwość zastosowania wskazanego przepisu.

Zgodnie z art. 102 kpc w sprawach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle.

Warto podkreślić, że wskazany przepis daje sądom swobodę przy rozstrzyganiu o zwrocie kosztów procesu, gdy stosowanie zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. (odpowiedzialności za wynik procesu) nie można by pogodzić z zasadą słuszności. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż zastosowanie art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. post. SN z 14.1.1974 r., II CZ 223/73, niepubl.).

Wobec tego przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. (wyrok s.apel. 18.07.2013 r. w K., I ACa 447/13 LEX nr 1349918).

Podkreślenia wymaga, iż trudna sytuacja materialna strony nie jest przeszkodą wystarczającą do stosowania dobrodziejstwa wynikającego z art. 102 k.p.c. (wyrok s. apel. w Szczecinie z dnia 17.12.2014 r., I ACa 670/14, LEX nr 1668641)

Ponadto sięgnięcie po wyjątkowe dobrodziejstwo, jakim jest nie obciążenie strony kosztami sądowymi musi być usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami odnoszącymi się tak do sytuacji osobistej i dochodowej tego, który w sprawie uległ, ale także musi ono być uzasadnione charakterem rozstrzyganej sprawy i będącego tego charakteru pochodną, weryfikowalnym, obiektywnie uzasadnionym przekonaniem strony o zasadności dochodzonego roszczenia, które jednak okazało się nie usprawiedliwionym (wyrok s. apel. w Krakowie z dnia 06.03.2015 r. I ACa 1760/14, LEX nr 1677087).

Sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie

art. 102 kpc - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. (wyrok s.apel.14-08-2013 I ACa 271/13 w L. LEX nr 1366120).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie zachodziła sytuacja szczególna, uzasadniająca odstąpienie od obciążania skarżącej kosztami procesu.

Urzeczywistniający zasadę słuszności art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, a zatem nie podlega wykładni rozszerzającej i **związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Wobec tego Sąd, kierując się zasadą kontradiktoryjności procesu, nie powinien działać z urzędu w sytuacji, gdy strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazuje istnienia przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c.** (post. SN 07.12.2011 r., II PZ 34/11 LEX nr 1130377).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawczynie, reprezentowana przez profesjonalistę, tych okoliczności nie wykazała. Nie sposób więc było domniemywać ich istnienia.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczynie

3.10.2017r.

A.L. - niezaakceptowane